

Національна академія педагогічних наук України
Інститут психології імені Г.С. Костюка

Лабораторія психології навчання

Схвалено на засіданні лабораторії психології
навчання

Протокол № 14 від "25" серпня 2022 р.

Завідувач лабораторії психології навчання

С.Д. Максименко С.Д. Максименко

Затверджую

Директор Інституту

С.Д. Максименко С.Д. Максименко

С.Д. Максименко 2022 р.

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“НАУКОВИЙ ТЕКСТ ТА АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО”

Рівень вищої
освіти:

Третій (освітньо-науковий)

(назва освітнього рівня, ОКР)

Ступінь
вищої освіти:

Доктор філософії

(шифр і назва спеціальності)

Галузь знань:

05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва спеціальності)

спеціальності:

053 Психологія

(шифр і назва спеціальності)

Назва освітньої
програми:

Психологія розвитку особистості у сучасному
соціокультурному та освітньому просторі

(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації:

(за наявності)

(назва спеціалізації)

Київ - 2022

Розробник (-и) си́лабусу навчальної дисципліни:

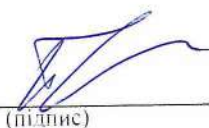
Чепелева Н.В., академік Національної академії педагогічних наук України, доктор психологічних наук, професор.

Викладач:

Чепелева Н.В., академік Національної академії педагогічних наук України, доктор психологічних наук, професор.

Си́лабус погоджено з гарантом освітньої програми
(керівником освітньої програми 053 Психологія) 17 серпня 2022 р.
(назва освітньої програми)

Гарант освітньої програми _____

А.М. Грись

(підпис)

(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

Назва дисципліни	Науковий текст та академічне письмо
Викладач (-і)	Чепелева Наталія Василівна
Портфоліо викладача (-ів)	http://psychology-naes-ua.institute/read/256/
Контактний телефон	(044)2880756
Е-mail:	chepelevan@gmail.com
Сторінка дисципліни	http://psychology-naes-ua.institute/userfiles/files/%D0%A7%D0%B5%D0%BF%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf
Консультації	Очні консультації: за попередньою домовленістю: понеділок та четвер з 12.00 до 13.00. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю в робочі дні з 9.30 до 17.30. chepelevan@gmail.com . Можливість відправити повідомлення за посиланням http://psychology-naes-ua.institute/info/1/

1. Анотація

Здобуття аспірантами освітнього ступеня «доктор філософії» за спеціальністю 053 Психологія передбачає наявність у них знань і сформованість умінь сприймати, розуміти, аналізувати наукову інформацію та самостійно породжувати наукові тексти за результатами власних досліджень що, у свою чергу, і зумовлює необхідність опанування навчальної дисципліни «Науковий текст та академічне письмо».

Обсяг дисципліни – 3 кредити ECTS.

Предметом навчальної дисципліни є психологічні закономірності, умови, механізми сприймання, розуміння засвоєння та породження наукового тексту.

Міждисциплінарні зв'язки: теоретичний та практичний зміст дисципліни «Науковий текст та академічне письмо» тісно пов'язаний із такими дисциплінами як: загальна психологія, психологія особистості, викладання і навчання в сучасній вищій школі, психологія наукової діяльності, філософія освіти та методологія освітніх досліджень тощо.

Підхід викладача базується на таких принципах створення навчального середовища, як науковість, відкритість, полілогічність, академічна добросовісність, інтегративно-збагачувальний характер середовища; фасилітативність, спрямованість середовища на стимулювання становлення в аспірантів позиції авторства власного процесу освіти і самоосвіти.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування в аспірантів загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, які забезпечують здатність до самостійного пошуку та аналізу інформації; готовність

застосовувати сучасні методи і технології наукової комунікації; готовність до викладацької діяльності за освітніми програмами вищої освіти.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- забезпечення розуміння психологічних закономірностей, особливостей і механізмів текстової діяльності що включає сприймання, розуміння та породження наукових текстів
- опанування системними психологічними знаннями у сфері наукової комунікації, науковою психологічною термінологією;
- засвоєння міжнародних норм та вимоги, що ставляться до наукових текстів;
- опанування вміннями логічно, аргументовано та ясно будувати усне та писемне наукове мовлення;
- опанування психологічними техніками і методами, що дозволяють ефективно створювати та засвоювати наукову психологічну інформацію.

3. Формат викладання дисципліни

Blended Learning – викладання дисципліни передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання (offline / Face to face), самостійної роботи аспірантів з елементами електронного навчання: інтерактивної комунікації, використанням електронних ресурсів, online консультування тощо.

4. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти після засвоєння навчальної дисципліни «Науковий текст та академічне письмо» мають продемонструвати такі *компетентності*:

знати:

- цілі та завдання наукової комунікації;
- основні положення теорії тексту;
- основні принципи побудови наукового академічного тексту;
- міжнародні норми та вимоги, що ставляться до наукових текстів;
- основну систему термінології з наряду підготовки;
- психологічні особливості наукових текстів, принципи їх організації.

вміти:

- застосовувати отримані знання у процесі здійснення науково-дослідницької діяльності;
- логічно впорядковувати текст та організувати його елементи; складати наукові тексти різної стильової спрямованості;
- логічно, аргументовано та ясно будувати усне та писемне наукове мовлення.

вміти:

- виокремлювати методологічну складову феноменів психологічного знання;
- конкретизувати загальні принципи та провідні концептуальні положення відповідно до вимог певного завдання, певної ситуації;
- визначати мету і завдання наукового пошуку з урахуванням стану науки і потреби практики;
- здійснювати розробку відповідних методичних процедур при проведенні дослідження;
- здійснювати аналіз літератури за проблематикою наукового дослідження як створення передумови наукового пошуку;
- структурувати теоретико-методологічне знання, володіти навичками його моделювання;
- оцінювати методологічну обґрунтованість сучасних наукових пошуків у психологічній царині;
- обирати науковий напрям;
- формулювати гіпотезу та завдання науково-практичних психологічних досліджень;
- обирати адекватні науково-психологічні методи дослідження;
- обирати тип дослідження, адекватний специфіці професійних завдань, що розв'язуються експериментальним шляхом;

володіти:

- стилістичними особливостями української мови;
- культурою мислення;
- здатністю до сприймання, аналізу та узагальнення інформації;
- основними прийомами читання наукових текстів;
- технологією підготовки наукових текстів, а саме роботи з бібліографією, підготовки плану наукової роботи, відбір необхідних засобів для викладу наукового матеріалу в писемному та усному форматах;
- здатністю синтезувати отримані знання для вирішення конкретних завдань в науковій діяльності
- ціннісним ставленням до виконання професійних обов'язків;

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснення продуктивної комунікації в освітньо-науковому просторі;
- інтерактивної взаємодії в процесі проектної діяльності;
- автономності і відповідальності в контексті науково-дослідницької діяльності;
- дотримання етичних принципів комунікації у професійному середовищі;
- дотримання академічної доброчесності.

5. Обсяг і структура дисципліни

№ п/п	Назва модулів і тем	Кількість годин					
		Всього	Аудиторна робота				Самостійна робота
			Всього аудиторних	Лекції	Семінарськ і, практичні	Індивідуаль на робота	
	Змістовний модуль I. Текст як об'єкт психологічного дослідження	22	10	5	5	-	12
1.1	Психологічна характеристика тексту, його структурно-сміслові ознаки.	8	4	2	2	-	4
1.2	Особливості наукового дискурсу; стиль та жанри наукових текстів	6	2	1	1	-	4
1.3	Методи психологічного аналізу тексту	8	4	2	2	-	4
	Змістовний модуль II. Психологія читання та розуміння наукового тексту	23	11	6	5	-	12
2.1	Психологічна характеристика читацької діяльності	8	4	2	2	-	4
2.2	Розуміння наукового тексту	7	3	2	1	-	4
2.3	Прийоми читання та розуміння наукового тексту	8	4	2	2	-	4
	Змістовний модуль III. Психологія створення наукового тексту	45	9	5	4	-	36
3.1	Планування роботи із створення наукового тексту	4	2	1	2	-	2
3.2	Технологія створення наукового тексту.	4	2	1	2	-	2
3.3	Вимоги до оформлення наукових текстів і підготовка їх до публікації.	3	1	1	-	-	2
	Підсумкова екзаменаційна робота	34	4	4	-	-	30
Всього:		3/90	30	16	14	-	60

6. Ознаки (характеристика) дисципліни

Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Загальні показники	Характеристика дисципліни
Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>	Назва дисципліни Науковий текст та академічне письмо	Форма навчання <i>очна/заочна</i>
Спеціальність <u>053 Психологія</u> (шифр і назва)	Кількість кредитів ECTS 3	Статус дисципліни <i>нормативна складова</i>
	Кількість розділів 3	Цикл, до якого належить дисципліна <i>загальної підготовки</i>
	Індивідуальне завдання <i>Реферат, схема наукового тексту</i>	Рік підготовки 1 Семестр 1
Ступінь вищої освіти <i>доктор філософії</i>	Загальна кількість годин 90	Лекції 16 год.
		Семінарські заняття 14 год.
	Тижневих годин: Аудиторних – 2,7 СР – 5,5	Самостійна робота 60 год.
Вид та форма семестрового контролю Екзамен		

7. Пререквізити

Базові знання та вміння, необхідні для успішного опанування дисципліни «Науковий текст та академічне письмо», становлять компетентності, набуті на першому і другому рівнях вищої освіти, зокрема в процесі вивчення таких навчальних дисциплін, як «Загальна психологія», «Історія психології», «Теоретико-методологічні проблеми психології» тощо.

Ефективність опанування компетентностей дисципліни «Науковий текст та академічне письмо» значно підвищиться, якщо аспірант проявляє інтерес до наукової рефлексії, має навички самостійної роботи із науковою літературою, обізнаний із понятійним апаратом психологічної науки, базовими методологічними принципами сучасної психології.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

У навчальному процесі використовується медіапроектор; аспірантам бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з відділом аспірантури, адміністрацією та викладачами з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період – комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації, підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

9. Політика дисципліни

При організації освітнього процесу в Інституті психології імені Г. С. Костюка НАПН України аспіранти, співробітники та адміністрація діють відповідно до:

- Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затверджене Вченою радою 25.11 2019, протокол № 11.
- Положення про розроблення індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затверджене Вченою радою 25.11 2019, протокол № 11.
- Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня ступеня доктора філософії, затверджене Вченою радою 25.11 2019, протокол № 11.
- Положення про самоврядування аспірантів,
 - «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в Інституті психології імені Г.С. Костюка НАПН України», затверджене Вченою радою 30.01 2020, протокол № 2.
 - «Положення про організацію освітнього процесу в Інституті психології імені Г.С. Костюка НАПН України», затверджене Вченою радою 03.02 2020, протокол № 3.
 - «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України», затверджене Вченою радою 03.02 2020, протокол № 3.
 - «Положення про організацію самостійної роботи аспірантів в Інституті психології імені Г.С. Костюка НАПН України», затверджене Вченою радою 03.02 2020, протокол № 3.
 - «Положення про організацію освітнього процесу за дистанційною формою

10. Навчально-методична карта дисципліни

10.1. Лекційні заняття

<i>Тиждень, дата, години</i>	<i>Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СР)</i>
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p align="center">Тема 1.1. Текст як об'єкт психологічного дослідження</p> <p>Лекція 1. Психологічна характеристика тексту, його структурно-сміслові ознаки. Загальна характеристика психологічного підходу до дослідження тексту. Текст як модель взаємодії автора і реципієнта. Психологічні характеристики тексту. Тексти-твори і тексти-практики. Конституційні ознаки наукового тексту. Структурно-сміслові рівні текстової інформації. Характеристика основних підходів до визначення смислової структури наукових текстів. Діалогічність тексту як чинник впливу на свідомість читача. Основні характеристики діалогічного тексту.</p> <p align="center">Література</p> <p>Основна: 4, 12 – 14, 16, 21, 23, 26, 32,33. Додаткова: 1-3; 6; 10; 15 - 16 .</p> <p align="center"><i>Завдання на самостійну роботу аспірантів:</i></p> <p>Надати відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити поняття тексту. 2. Схарактеризувати основні підходи до дослідження тексту. 3. Розкрити психологічні характеристики тексту. 4. Порівняти тексти-твори і тексти-практики. 5. Виокремити конституційні ознаки наукового тексту. 6. Схарактеризувати структурно-сміслові рівні текстової інформації. 7. Визначити основні вимоги до діалогічного тексту.
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 1 год</p>	<p align="center">Лекція 2. Особливості наукового дискурсу; стиль та жанри наукових текстів</p> <p>Загальна характеристика дискурсу. Дискурс і текст. Особливості комунікації у науковому співтоваристві. Особливості наукового стилю. Фігура автора у науковому тексті. Класифікація способів викладу у науковій комунікації. Основні документи наукової</p>

	<p>комунікації: наукова стаття, наукова доповідь, монографія, рецензія, дисертація тощо.</p> <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 5; 9; 11; 25; 26. Додаткова: 7; 9; 12 - 13.</p> <p style="text-align: center;"><i>Завдання на самостійну роботу аспірантів:</i></p> <p>Надати відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити зміст поняття «дискурс». 2. Порівняти поняття «дискурс» і «текст». 3. Схарактеризувати особливості комунікації у науковому співтоваристві. 4. Порівняти науковий і художній стилі. 5. Надати класифікацію способів викладу у науковій комунікації. 6. Схарактеризувати основні документи наукової комунікації.
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p style="text-align: center;">Лекція 3. Методи психологічного аналізу тексту</p> <p>Метод контент-аналізу. Методика визначення смислової структури тексту (ДІТЕКС). Методика семантичного шкалювання текстів. Методика предикативного аналізу тексту. Методи аналізу оповідального тексту. Методи визначення діалогічної спрямованості тексту.</p> <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 4;6; 11; 12; 14; 17; 19 – 22; 24. Додаткова: 5; 11; 15; 16.</p> <p style="text-align: center;"><i>Завдання на самостійну роботу аспірантів:</i></p> <p>Надати відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проілюструвати метод контент аналізу. 2. Проілюструвати методику визначення смислової структури тексту (ДІТЕКС). 3. Проілюструвати методику семантичного шкалювання текстів. 4. Проілюструвати методику предикативного аналізу текстів. 5. Проілюструвати методи аналізу оповідального тексту (наративу). 6. Проілюструвати методи визначення діалогічної спрямованості тексту.
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за</p>	<p style="text-align: center;">Тема 2. Психологія читання та розуміння наукового тексту</p> <p style="text-align: center;">Лекція 4. Психологічна характеристика читацької</p>

<p>розкладом) 2 год</p>	<p>діяльності</p> <p>Різні підходи до визначення читацької діяльності. Когнітивний підхід до читання. Комунікативний підхід до читання. Основні етапи читання як пізнавального процесу. Читання як діалог між автором і читачем за посередництвом наукового тексту. Основні етапи читання. Операції читання. Види читання. Діалогічні реакції на текст, що сприймається. Основні результати (ефекти) читання. Культура читання.</p> <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 8; 19 - 22. Додаткова: 2; 11; 17.</p> <p style="text-align: center;"><i>Завдання на самостійну роботу аспірантів:</i></p> <p>Надати відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняти різні підходи до визначення читацької діяльності. 2. Навести характеристику когнітивного підходу до читання. 3. Навести характеристику комунікативного підходу до читання. 4. Схарактеризувати основні етапи читацької діяльності. 5. Надати характеристику основним когнітивним операціям читання. 6. Схарактеризувати види читання. 7. Схарактеризувати основні види діалогічних реакцій у процесі читання. 8. Надати характеристику культури читання.
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p>Лекція 5. Розуміння наукового тексту</p> <p>Розуміння тексту як необхідна умова продуктивності читання. Загальна характеристика розуміння. Інтерпретація та розуміння тексту. Рівні розуміння наукового тексту. Основні етапи розуміння тексту. Діалогічна взаємодія з текстом як чинник його розуміння. Основні результати (ефекти) розуміння тексту. Психологічні і лінгвістичні чинники ефективного розуміння тексту. Читацька компетентність як чинник розуміння тексту. Методи діагностики розуміння тексту.</p> <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 3; 4; 6; 7; 10; 12; 15; 21; 29 – 31; 33. Додаткова: 3; 4; 8; 11; 14.</p> <p style="text-align: center;"><i>Завдання на самостійну роботу аспірантів:</i></p> <p>Надати відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтуйте значення розуміння тексту для досягнення продуктивності читання. 2. Надайте загальну характеристику розуміння як психічного процесу.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Покажіть роль інтерпретації у процесі розуміння тексту. 4. Схарактеризуйте основні етапи розуміння тексту. 5. Надайте характеристику процесу діалогічної взаємодії з текстом. 6. Порівняйте психологічні і лінгвістичні чинники ефективного розуміння тексту. 7. Схарактеризуйте основну складові читацької компетентності. 8. Схарактеризуйте методи діагностики розуміння тексту.
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p align="center">Лекція 6. Прийоми читання та розуміння наукового тексту</p> <p>Організація читання: планування самостійного вивчення літератури; основні стратегії роботи з текстом; алгоритми читання. Основні прийоми ефективного розуміння тесту. Прийоми прискореного читання. Прийоми смислового аналізу тексту. Допоміжні прийоми роботи з текстом: конспектування; складання плану, тез, анотації; цитування. Прийоми діалогічної взаємодії з текстом. Коментування тексту.</p> <p align="center">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 3; 5; 8; 11; 13; 18; 19-22; 25. Додаткова: 2; 4; 7; 9; 12-13.</p> <p align="center"><i>Завдання на самостійну роботу аспірантів:</i></p> <p>Надати відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити основні етапи організації читання. 2. Визначити основні стратегії роботи з текстом. 3. Порівняти різні алгоритми читання. 4. Схарактеризувати основні прийоми прискореного читання. 5. Схарактеризувати допоміжні прийоми роботи з текстом та їх значення для продуктивності читання. 6. Дати характеристику коментуванню тексту.
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p align="center">Тема 3. Психологія створення наукового тексту</p> <p align="center">Лекція 7. Планування роботи із створення наукового тексту</p> <p>Вибір теми і назви дослідницької роботи. Формулювання теми. Типові помилки при формулюванні теми. Формулювання проблеми. Визначення структури наукової роботи – вступ, його структура та основні елементи; основна частина – теоретичний аналіз проблеми, обґрунтування методів емпіричного дослідження, аналіз та обговорення результатів; висновки.</p> <p align="center">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 1-2; 5; 9; 21; 22. Додаткова: 1; 7; 12; 13.</p> <p align="center"><i>Завдання на самостійну роботу аспірантів:</i></p>

	<p>Надати відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сформулювати загальні рекомендації щодо вибору теми і назви кваліфікаційних робіт. 2. Навести вимоги до формулювання теми кваліфікаційних робіт. 3. Схарактеризувати типові помилки при формулюванні теми роботи. 4. Схарактеризувати основні вимоги до структури наукової роботи. 5. Сформулювати вимоги до наукового стилю мовлення.
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p>Лекція 8. Технологія створення наукового тексту.</p> <p>Обґрунтування актуальності досліджуваної проблеми. Формулювання об'єкту та предмету дослідження, його мети і завдань. Робота із джерелами, висунення гіпотез. Побудова теоретичних моделей дослідження. Принципи побудови теоретичного розділу дисертації. Вимоги до обґрунтування методів емпіричного дослідження. Технологія аналізу емпіричного матеріалу, узагальнення отриманих результатів, формулювання висновків. Підведення підсумків науково-дослідної роботи, вимоги до формулювання заключних висновків.</p> <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 4; 6; 9;14; 16; 21; 26 – 28; 34. Додаткова: 1; 7; 11; 12; 13.</p> <p style="text-align: center;"><i>Завдання на самостійну роботу аспірантів:</i></p> <p>Надати відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сформулювати загальні рекомендації щодо оформлення кваліфікаційних робіт. 2. Навести вимоги до формулювання об'єкту та предмету дослідження. 3. Схарактеризувати вимоги до побудови теоретичних моделей дослідження. 4. Назвати основні принципи побудови теоретичного розділу дисертації 5. Навести вимоги щодо обґрунтування методів емпіричного дослідження та аналізу його результатів. 6. Сформулювати вимоги до наукового стилю мовлення.
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 1 год</p>	<p>Лекція 9. Вимоги до оформлення наукових текстів і підготовка їх до публікації.</p> <p>Оформлення тексту наукової статті. Оформлення наукової доповіді. Оформлення тез наукової доповіді. Презентація результатів наукового дослідження. Оформлення дисертації. Структура анотації.</p> <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p>

	<p>Основна: 1-2; 5-6; 9; 16; 21 – 22; 26; 28; 34. Додаткова: 7; 9; 12 - 13; 14; 16.</p> <p><i>Завдання на самостійну роботу аспірантів:</i></p> <p>Надати відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвати основні вимоги до оформлення наукової статті. 2. Вимоги до оформлення тез наукової доповіді. 3. Схарактеризувати вимоги до оформлення автореферату дисертаційної роботи. 4. Навести структура анотації наукової статті.
--	--

6.2. Семінарські заняття

Основними завданнями циклу семінарських занять є розвиток у аспірантів уміння працювати з науковою літературою, готувати виступи, формулювати та відстоювати свою позицію, брати активну участь у дискусії; проводити критичний аналіз та оцінку наукових ідей та концепцій.

№ з/п	<i>Назва теми та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СР)</i>
<p>Тижд. 13- 14 25.11- 05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p>Тема 1. Текст як об’єкт психологічного дослідження Семінарське заняття 1. Психологічна характеристика тексту, його структурно-сміслові ознаки.</p> <p><i>Мета:</i> Поширити та поглибити знання аспірантів про психологічні ознаки та характеристики тексту.</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність психологічного підходу до дослідження тексту. 2. Основні структурно-сміслові ознаки тексту як моделі взаємодії автора і реципієнта. 3. Відмінність між текстом-твором і текстом-практикою. 4. Конституційні ознаки наукового тексту. 5. Основні підходи до визначення смислової структури наукових текстів. 6. Основні характеристики діалогічного тексту. <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 4, 12 – 14, 16, 21, 23, 26, 32,33. Додаткова: 1-3; 6; 10; 15 - 16 .</p>
<p>Тижд. 13- 14 25.11- 05.12 (за</p>	<p>Семінарське заняття 2. Особливості наукового дискурсу; стиль та жанри наукових текстів</p> <p><i>Мета:</i> Поширити та закріпити знання аспірантів про основні особливості наукового дискурсу та стиль наукових текстів.</p>

<p>розкладом) 1 год</p>	<p><i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до дослідження дискурсу. 2. Відмінність між дискурсом і текстом. 3. Основні особливості комунікації у науковому співтоваристві. 4. Класифікація способів викладу в науковій комунікації. 5. Основні документи наукової комунікації. <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 1 – 2; 5; 9; 11; 25; 26. Додаткова: 7; 9; 12 - 13.</p>
<p>Тижд. 13- 14 25.11- 05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p>Семінарське заняття 3. Методи психологічного аналізу тексту</p> <p><i>Мета:</i> Поширити та поглибити знання аспірантів про основні методи психологічного аналізу тексту та розвинути вміння здійснювати такий аналіз</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризуйте процедуру контент-аналізу тексту. 2. Переваги методики визначення смислової структури тексту (ДІТЕКС). 3. Характеристика методики семантичного шкалювання текстів. 4. Створення блок-схеми наукового тексту. <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 4;6; 11; 12; 14; 17; 19 – 22; 24. Додаткова: 5; 11; 15; 16.</p>
<p>Тижд. 13- 14 25.11- 05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p>Тема 2. Психологія читання та розуміння наукового тексту</p> <p>Семінарське заняття 4. Психологічна характеристика читацької діяльності</p> <p><i>Мета:</i> Систематизувати та закріпити знання аспірантів про основні характеристики та процндур читачької діяльності</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика різних підходів до визначення читацької діяльності. 2. Основні етапи читання як пізнавального процесу. 3. Сутність культури читання. 4. Основні операції та види читання. 5. Порівняльний аналіз результатів (ефектів) пізнавального та діалогічного читання. <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 8; 19 - 22. Додаткова: 2; 11; 17.</p>

<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 1 год</p>	<p>Семінарське заняття 5. Розуміння наукового тексту <i>Мета:</i> Поглибити та систематизувати знання аспірантів про основні психологічні механізми та процедури розуміння наукового тексту <i>Питання для обговорення:</i> 1. Основні умови продуктивності читання. 2. Загальна характеристику розуміння як пізнавального процесу. 3. Розуміння як діалог між автором та читачем. 4. Рівні та етапи розуміння наукового тексту. 6. Основні чинники ефективного розуміння тексту. 7. Основні методи діагностики розуміння тексту.</p> <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 3; 4; 6; 7; 10; 12; 15; 21; 29 – 31; 33. Додаткова: 3; 4; 8 ; 11; 14.</p>
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p>Семінарське заняття 6. Прийоми читання та розуміння наукового тексту <i>Мета:</i> Поширити та поглибити знання аспірантів про прийоми читання та розуміння наукового тексту, сформувані вміння читати та аналізувати науковий текст. <i>Питання для обговорення:</i> 1. Основні складові процесу читання наукової літератури. 2. Основні прийоми ефективного розуміння тесту. 3. Переваги та недоліки прискореного читання. 4. Переваги смислового аналізу тексту як прийому його розуміння. 5. Допоміжні прийоми роботи з текстом. 6. Прийоми діалогічної взаємодії з текстом.</p> <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 3; 5; 8; 11; 13; 18; 19-22; 25. Додаткова: 2; 4; 7; 9; 12-13.</p>
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p>Тема 3. Психологія створення наукового тексту</p> <p>Семінарське заняття 7. Планування роботи із створення наукового тексту <i>Мета:</i> Систематизувати та закріпити знання аспірантів про планування роботи із створення наукового тексту <i>Питання для обговорення:</i> 1. Типові помилки при виборі теми і назви дослідницької роботи. 2. Специфіка формулювання проблеми наукового</p>

	<p>дослідження.</p> <p>3. Основні структурні компоненти наукової роботи.</p> <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 1-2; 5; 9; 21; 22. Додаткова: 1; 7; 12; 13.</p>
<p>Тижд. 13-14 25.11-05.12 (за розкладом) 2 год</p>	<p style="text-align: center;">Семінарське заняття 8. Технологія створення наукового тексту</p> <p><i>Мета:</i> Оволодіння аспірантами технологією створення наукового тексту</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні складові технології створення наукового тексту. 2. Специфіка формулювання об'єкту та предмету дослідження, його мети і завдань. 3. Основні вимоги до роботи із джерелами. 4. Основні вимоги до побудови теоретичних моделей дослідження. 5. Характеристика технології аналізу емпіричного матеріалу. 6. Вимоги до формулювання заключних висновків дослідження. <p style="text-align: center;">Л і т е р а т у р а</p> <p>Основна: 1-2; 4; 5 - 6; 9;14; 16; 21; 26 – 28; 34. Додаткова: 1; 7; 11 - 13; 14; 16.</p> <p>Основна: 1-2; 5-6; 9; 16; 21 – 22; 26; 28; 34. Додаткова: 7; 9; 12 - 13; 14; 16.</p>

6.3. Самостійна робота

Мета самостійної роботи – сприяти поглибленню і розширенню теоретичних знань аспірантів з окремих тем навчальної дисципліни; отримати досвід самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

Індивідуальним завданням з дисципліни «Науковий текст та академічне письмо» є реферат

Метою написання реферату є підтвердження рівня опанування аспірантами основних положень з обраної тематики, демонстрація знання відповідної літератури, вміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки.

Робота над рефератом передбачає поглиблене вивчення обраної психологічної проблеми, сучасної наукової літератури, а також оволодіння навичками логічного аналізу та узагальнення матеріалу, його системного викладу.

Тема реферату обирається аспірантом самостійно впродовж двох тижнів з початку семестру, виходячи із запропонованого переліку (Додаток А). Окрім запропонованих, аспіранти можуть самостійно обирати тему реферату, обов'язково погоджуючи її з викладачем. У навчальній групі теми рефератів не повинні повторюватись.

Аспіранти подають реферат за два тижні до екзамену.

Вимоги до змісту та оформлення реферату

Загальний обсяг реферату 12-15 сторінок друкованого тексту українською мовою формату А4 тексту у редакторі Word

Стандарти: кегель – 14pt, міжрядковий інтервал – 1,5, шрифт Times New Roman, абзацний відступ – 1,25 см, поля: верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, ліворуч – 3 см, праворуч – 1,5 см.

Реферат обов'язково повинен мати титульну сторінку, на якій розміщуються такі реквізити: назва інституту. Далі розміщується тема реферату, відомості про автора, місце й рік виконання реферату.

Титульний аркуш реферату має такі реквізити:

Розташовуються зверху в центрі

Національна академія педагогічних наук України
Інститут психології імені Г.С. Костюка

Далі посередині аркуша

Реферат з дисципліни «Методологія наукових досліджень»
на тему «_____»

*Нижче праворуч: прізвище, ім'я, по батькові аспіранта
та викладача, який викладає навчальну дисципліну.*

Знизу по центру: Київ – рік

Структурно реферат повинен містити: зміст, вступ, основну частину (3-4 питання), висновки та список використаних джерел.

У вступі потрібно обґрунтувати теоретичну та практичну актуальність теми. В основній частині реферату необхідно глибоко та стисло розкрити поставлені питання; зазначати порядковими номерами посилання на використані літературні джерела (сайти). У висновках (1-2 сторінки), крім узагальнень, бажано викласти власний погляд на проблему.

Бібліографічний опис списку використаних джерел у може оформлятися аспірантом за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf) або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій: MLA (Modern Language Association) style; APA^{-1,2} (American Psychological Association) style; Chicago/Turabianstyle⁻¹; Harvard style⁻¹; ACS (American Chemical Society) style; AIP (American Institute of Physics) style; IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style; Vancouver style⁻¹; OSCOLA; APS (American Physics Society) style⁻¹; Springer MathPhys Style⁻¹ (¹Springer Style URL: <http://resource-cms.springer.com/springer-cms/rest/v1/content/51958/data/v1/Guidelines+for+Contributions+to+Major+Reference+Works>; ² Elsevier Style URL :<https://www.elsevier.com/journals/learning-and-instruction/0959-4752/guide-for-authors#68000>).

11. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Для оцінювання успішності аспірантів застосовується рейтингова система (PCO). PCO враховує:

- результати роботи аспірантів на лекціях;
- результати роботи аспірантів на семінарських заняттях;
- якість написання реферату;

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання

1. Робота аспірантів на лекційних заняттях

Ваговий бал – 4.

Максимальна кількість балів за роботу на лекційних заняттях дорівнює **4 бали × 8 л. з. = 32 бали.**

Оцінювання роботи кожного аспіранта здійснюється на кожному лекційному занятті за двома показниками – присутністю і активністю:

а) присутність 1 бал × 8 л. з. = 8 балів.

Критерії оцінювання:

1 – присутність на лекційному занятті;

0 – відсутність на лекційному занятті.

б) активність 3 бали × 8 л. з. = 24 балів.

Критерії оцінювання:

3 – висока активність, яка свідчить про спрямованість на ґрунтовне засвоєння матеріалу;

1-2 – середня активність, що свідчить про спрямованість на формальне

засвоєння матеріалу;

0 – низька активність, яка свідчить про ухиляння від засвоєння матеріалу.

2. Робота аспірантів на семінарських заняттях

Ваговий бал – 8.

Максимальна кількість балів на всіх семінарських заняттях дорівнює

8 балів × 7 с.з. = 56 балів.

Оцінювання роботи кожного аспіранта здійснюється на кожному семінарському занятті за трьома показниками – підготовленістю, активністю та присутністю:

а) підготовленість 5 балів × 7 с. з. = 35 балів.

Критерії оцінювання:

5 балів – повна, чітка, викладена в певній логічній послідовності відповідь на всі поставлені питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення аспіранта не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; висловлення аспірантом власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні;

5 балів – не зовсім повна або не достатньо чітка відповідь на всі поставлені питання, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення аспіранта з матеріалом лекцій та підручника; незначні неточності у відповідях;

3 бали – відсутність відповіді на певні питання, або неправильна відповідь на них, що свідчить про поверхове ознайомлення аспіранта з навчальним матеріалом або значні похибки у відповідях;

1-2 балів – неправильна відповідь, що свідчить про незнання матеріалу, але намагання аспіранта висловити власне розуміння суті поставленого питання;

0 балів – відсутність відповіді.

б) активність 2 бали × 7 с. з. = 14 балів.

Критерії оцінювання:

2 – висока активність, що свідчить про ґрунтовну обізнаність з матеріалом та спрямованість на його опрацювання;

1 – достатня активність, що свідчить про обізнаність з матеріалом та спрямованість на його опрацювання;

0 – низька активність, що свідчить про неволодіння матеріалом та ухилення від участі у семінарському занятті.

в) присутність 1 бали × 7 с. з. = 7 балів.

Критерії оцінювання:

1 – присутність на семінарському занятті;

0 – відсутність на семінарському занятті.

За особливі досягнення в роботі на семінарському занятті двом кращим аспірантам може бути нараховано заохочувальні бали (+ 1 бал).

3. Реферат

Ваговий бал – 12.

Критерії оцінювання:

10-12 балів – творчий підхід до розкриття проблеми;
 7-9 балів – глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція;
 4-6 балів – обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками;
 1-3 балів – реферат компілятивного рівня, або тему розкрито неповно;
 0 балів – незадовільно, тему не розкрито, реферат не захищений.

За кожний тиждень із запізненням поданням реферату нараховуються штрафні бали (– 2 бали, але загалом не більш ніж – 6 балів). Наявність позитивних оцінок, отриманих аспірантом за реферат, є необхідною умовою його позитивної екзаменаційної оцінки. екзамену.

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$R_c = 6 \times 8 + 10 \times 7 + 12 = 100 \text{ балів}$$

Рейтингова шкала дорівнює 100 балам.

Наявність позитивних оцінок, отриманих аспірантом за реферат, є необхідною умовою його допуску до екзамену.

Екзаменаційні контрольні завдання

Аспіранти, які отримали залік за рейтингом, тобто набрали протягом семестру рейтинг з дисципліни менше $0,6R_c$, мають подати додаткові письмові роботи та захистити їх для успішного оцінювання за результатами екзамену: блок-схему наукового тексту, обґрунтування теми дисертаційного дослідження та анотацію наукової статті, виконаної з дотриманням усіх належних вимог (наприкінці 14 тижня).

Критерії оцінювання екзаменаційних завдань

Підсумкова екзаменаційна робота оцінюється за шкалою **30 балів**.

Кожне завдання максимально оцінюється в 10 балів відповідно до системи оцінювання:

«**відмінно**», повна відповідність належним вимогам до виконання екзаменаційного завдання (не менше 90% потрібної інформації) – 8-10 балів;

«**добре**», достатньо повна відповідність (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 6-7 балів;

«**задовільно**», неповна відповідність (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 4-5 балів;

«**незадовільно**», незадовільне виконання завдання – менше, ніж 4 бали.

Для отримання аспірантом відповідних оцінок (ECTS та традиційних) за результатами роботи в семестрі його рейтингова оцінка R_D переводиться згідно з таблицею 1.

Таблиця 1.

Рейтингові бали за 100-бальною шкалою ($R_D = R_C$)	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B

74-81		C
67-73	Задовільно (зараховано)	D
60-66		E
35-59	Незадовільно (не зараховано)	FX
1-34		F

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих учених : колективна монографія / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є.Артюхова, І.О.Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169с. URL:http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/monografii/Monografiya_young_scientist.pdf.
2. Бойко Р.В., Фролов М. О. Без компіляцій і плагіату! Бюлетень ВАК України. К., 2008. No 12. С. 11–13.
3. Быстрицкий Е.К. Научное познание и проблема понимания. Киев: Наукова Думка, 1986. 133 с.
4. Васильев С.А. Синтез смысла при создании и понимании текста Київ: Наукова думка. 1988. 204 с.
5. Важинський С.Е., Щербак Т І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
6. Ван Дейк Т.А. Язык. Познание. Коммуникация Москва. 1989. 312 с.
7. Громова, Н.М. Психологія діалогічної взаємодії автора газетного тексту і читача *Проблеми сучасної психології*. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України (13). 2011. С. 48–58.
8. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. – Львів: Літопис, 2004. 352 с.
9. Колоїз Ж. В. Академічне письмо та риторика: [практикум]. Кривий Ріг : КДПУ. 2018. 196 с.
10. Костюк Г.С. О психологии понимания. Костюк Г.С. Избранные психологические труды. Москва. 1988. 304 с.
11. Лисенко С. М. Розробка та дослідження алгоритмів інтелектуальної обробки текстів (text mining). *Наукові праці : наук.-метод. журн.* Миколаїв : ЧДУ імені П. Могилы, 2011. Вип. 148. С. 80–88.
12. Проблеми психологічної герменевтики. Монографія. За ред. Н. В. Чепелевої. Київ: Міленіум, 2004. 276 с.

13. Скиба О.П. Наукова комунікація в умовах інформатизації суспільства. *Репозитарій Національного авіаційного університету: веб-ресурс*. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/42486/1/9.pdf>
14. Скрипник І.В. Психолінгвістическа характеристика внутрителистового діалога / І.В. Скрипник. Дис. ... канд. психологіческих наук. Київ, 1992. 186 с.
15. Соціально-психологічні чинники розуміння та інтерпретації особистого досвіду. За ред. Н. В. Чепелевої Київ : Педагогічна думка, 2008. 255 с.
16. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посіб. Київ: НАДУ. 2008. 184 с.
17. Тичер С., Мейер М., Водак Р., Ветер Е. Методы анализа текста и дискурса Харків: Гуманитарний центр. 2009. 356 с.
18. Токмань Г. Л. Екзистенціально-діалогічне прочитання художнього тексту: Вибрані студії. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М. 2016. 336 с.
19. Чепелева Н.В. Культура читання Київ: Знання. 1980. 48 с.
20. Чепелева Н.В. Психологія читання тексту студентами вузів Київ: Либідь. 1990. 100 с.
21. Чепелева Н.В. Текст і читач: посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2015. 124 с.
22. Чепелева Н.В. Технології читання Київ: Главник, 2004. 96 с.
23. Шевченко І.С., Морозова О.І. Дискурс як мисленнєво-комунікативна діяльність. *Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен*. Харків: Константа. 2005. С. 21–28.
24. Шевченко І.С. Когнітивно-прагматичні дослідження дискурсу *Дискурс як когнітивно комунікативний феномен*. Харків: Константа, 2005. С. 105–117.
25. Шемаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій : монографія. Харків: ХДАК. 2008. 289 с.
26. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням. К.: Алерта, 2011. 696 с.
27. Шліхта Н. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6WbnRzT2pGNUhoY2c/view>
28. Ско У. Как написать дипломную работу. Учебно-методическое пособие. Москва: Книжный дом «Университет». 2003. 240 с.
29. Best, R. M., et al. (2005). Deep-level comprehension of science texts: The role of the reader and the text. *Topics in Language Disorders*.
30. Bohn-Gettler, C. M., & Rapp, D. N. (2013). Depending on my mood: Mood-driven shifts in perspective during text comprehension. *Journal of Memory and Language*, 68(3), 187-200.
31. Graesser, A. C., & McNamara, D. S. (2011). Computational analyses of multilevel discourse comprehension. *Topics in Cognitive Science*.
32. Holtgraves, T. (2011). Text messaging, personality, and the social context.